

dipam

DİPLOMATİK İLİŞKİLER ve POLİTİK ARAŞTIRMALAR MERKEZİ
CENTER for DIPLOMATIC AFFAIRS and POLITICAL STUDIES

PERSPEKTİF

Eylül 2020 | Sayı:9

"ABD 2020 Seçimleri Öncesi Türkiye-ABD İlişkileri" Yazı Dizisi

DEMOKRAT BAŞKAN ADAYI JOE BIDEN'IN TÜRKİYE HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİ

Adında KHAERANI

ABD Kasım ayındaki seçimlere yaklaşırken, politika farklılıkları nedeniyle ABD ile Türkiye arasında zaten gergin olan ilişkilerin sonunun nereye varacağı ayrı bir gündemdir. Türkiye'nin Rusya'dan S-400 hava savunma sistemini satın alması ABD için endişesini koruyor ve bu durum hala,

gergin ilişkileri etkileyen faktörlerden biridir.

Trump yönetimi, Temmuz 2019'da Türkiye'nin S-400 sevkiyatına karşılık olarak F-35 müşterek taarruz uçağı iştirakından çıkarıldığını açıklamıştı. Ancak yakın zamanda, S-400 füze sisteminin

aktivasyonunun belirsiz gecikmesi Ankara'nın Washington'a dönüşünün bir işareti olarak görülebilir. Ayrıca, Suriye'de ikisi arasında, bu grupların terörizmle olan ilişkileri nedeniyle Ankara'nın güçlü itirazları üzerine İslam Devleti'ne karşı ABD ile ortak olan Kürt liderliğindeki milislere odaklanan gerginlik de var.

Her iki Başkan adayının da, ABD dış politikasının kilit alanlarında derin farklılıkları mevcut. En öne çıkan fark, ittifaklara nasıl baktıkları meselesi. Eski bir NATO komutanı olan Emekli Amiral James Stavridis, ittifaklara bakışlarının, "adaylar arasındaki azami ve en önemli fark olduğunu, hatta iklim, İran'ın nükleer programları ve Irak, Suriye ve Afganistan'daki minimum asker seviyelerini koruma konusundaki ayrı görüşlerinin de ötesinde" olduğundan bahsetmiştir. Biden, başkan yardımcısı olarak görev yaptığı dönemde olduğu gibi, 2015 İran nükleer anlaşması mutabakatına geri dönmeye hevesli.

Biden ayrıca, iktidarı, ABD ittifaklarını zayıflatmakla, diktatörlerle bağları güçlendirmekle ve Biden'ın Başkan Obama döneminde görev yaptığı sırada müzakere edilmiş 2015 anlaşmasından çekildikten sonra İran'ın nükleer programını engelleyememekle de eleştirdi. Biden'ın görüşüne göre, Trump yönetimi Amerika'nın dünyadaki statüsünü zayıflattı.

Ağustos ayının sonlarında, Demokratik Başkan adayı Joe Biden'ın Ocak ayında New York Times yayın kurulu ile yaptığı toplantıda Cumhurbaşkanı Erdoğan hakkındaki açıklamalarının bir videosu gün yüzüne çıktı. Sözleri Ankara'da sansasyon yarattı. Biden, Kasım ayında seçilirse, yönetiminin Türkiye'nin seçilmiş hükümetine karşı bir müdahale politikası

izleyeceğini söyleyerek, Türkiye Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın hükümetini bir darbe ile değil, seçimlerle devirmek çağrısında bulundu. Bu, Biden'ın bir ülkenin içişlerine karıştığını belirttiği şekilde de yorumlanabilir.

Biden videoda, Ocak ayında The New York Times tarafından yayınlanan bir belgeden de doğrulanan şekilde "Yapmamız gerektiğini düşündüğüm şey, şimdi ona (Erdoğan'a) çok farklı bir yaklaşım benimsemek, muhalefet liderliğini desteklediğimizi açıkça ortaya koymaktır" dedi. Biden ayrıca şunları ekledi, "O (Cumhurbaşkanı Erdoğan) bir bedel ödemek zorunda, ona belli silahları satmaya devam etmemiz için onun bir bedel ödemesi gerekiyor". Bunun üzerine Cumhurbaşkanlığı İletişim başkanı Fahrettin Altun, bu açıklamaların demokrasiye ve Türk-Amerikan ilişkilerinin doğası ile uyumlu olmadığını söyledi. Sayın Altun, " NATO müttefikimiz olan ABD'nin bir başkan adayının diplomaside de yeri olmayan bu yakışsız ifadelerinin mevcut yönetimce de kabul edilemez görüldüğüne inanıyoruz" diye ekledi.

Biden, iç müdahale konusunda Türk muhalefetinin üst düzey üyelerinden ters tepki aldı. Ana muhalefetteki Cumhuriyet Halk Partisi (CHP) sözcüsü Faik Öztrak, Biden'ın sözlerini eleştirerek, "Bizim demokrasi ve özgürlük mücadelemiz, hiçbir emperyalist himmete muhtaç değildir. Özgürlük ve bağımsızlık bizim karakterimizdir." demiştir.

Anadolu Ajansı'nın haberine göre, muhalefetteki Saadet Partisi genel başkanı Temel Karamollaoğlu yazılı bir açıklamada Biden'ın sözlerini şiddetle eleştirdi ve partisinin hiçbir yabancı aktörün Türkiye'nin iç siyasetini dizayn etmesine asla izin vermeyeceğini söyledi. Hakeza,

Türkiye eski başbakanı ve Gelecek Partisi'nin lideri Ahmet Davutoğlu, Biden'in sözlerini eleştirdi ve ülkeyi kimin yöneteceğine karar verecek tek aktörün Türk milleti olduğunu ve partisinin Türk milletinin iradesinin dışında hiçbir gücü tanımadığını söyledi. Akla gelebilecek farklılıklara rağmen Türkiye belli konularda birleşmiş durumda, dış müdahale de bunlardan birisi

Biden ayrıca, Türkiye'nin NATO üyesi ve ABD'nin stratejik çıkarları için önemli bir müttefik olduğunu göz önünde bulundurmadan, Türkiye'nin Doğu Akdeniz pazarlığından izole edilmesi gerektiğini de belirtti.

2014 yılında Joe Biden, Harvard Üniversitesi'nde: "Cumhurbaşkanı'nın yabancı savaşçıların Türkiye sınırından Suriye'ye geçmesine izin vererek IŞİD olarak bilinen grubun oluşmasına yol açtığını kabul ettiğini" sözlerini söylemiş olduğundan dolayı Erdoğan'dan özür dilemişti. Bu sözler üzerine Cumhurbaşkanı Erdoğan bunun için özür talep etti. Bahsettiği gibi, Biden'a hiç böyle bir yorum yapmadığını söyledi.

New York Times'ın Ekim 2014'te bildirdiği gibi, Biden'ın o dönemki sözcüsü Bayan Barkoff e-postayla gönderilen bir açıklamada, iki liderin telefonda konuştuğunu belirterek, "Başkan Yardımcısı, Türkiye'nin veya bölgedeki diğer Müttefiklerin ve ortakların kasıtlı olarak Suriye'deki IŞİD veya diğer şiddetli radikal yanlılarının büyümesini sağladığını veya kolaylaştırdığını ima ettiği için özür diledi." açıklamalarında bulundu. Bayan Barkoff, "Amerika Birleşik Devletleri, Türkiye de dahil olmak üzere IŞİD belasıyla mücadele etmek için dünyanın dört bir yanından müttefiklerimiz ve ortaklarımız tarafından yapılan taahhütlere ve

fedakarlıklara büyük önem veriyor."dedi. Bu Ağustos ayı sonlarında ortaya çıkan video, Biden'in Türkiye hakkındaki bu türden sözlerinin ilk olmadığını gösteriyor.

Ancak, kimin seçildiğine bakılmaksızın Türkiye'nin hala diyalog ve işbirliği sürdürmesi bekleniyor. Biden seçilirse, bu muhakkak her iki ülkenin de daha gergin ilişkilere sahip olacağı anlamına gelmez. Neticede, Türkiye hakkındaki açıklamalarına rağmen, Biden, Obama yönetimi sırasında Başkan Yardımcısı ve eski bir senatör olarak uzun yıllara dayanan uluslararası deneyime sahip bir devlet adamı olarak biliniyor. Ayrıca burada, Türkiye'nin ABD için kritik bir müttefik olmaya devam ettiğinin altını çizmek gerekir.

REFERANSLAR

Strobel, Warren and Gordon, Michael, "Where Trump and Biden Stand on Foreign Policy," The Wall Street Journal, 19.09.2020.

<https://www.wsj.com/articles/where-trump-and-biden-stand-on-foreign-policy-11600507801>.

Spicer, Jonathan, "Turkey slams Biden's past call for U.S. to back Erdogan opponents," Reuters, 15.08.2020.

<https://www.reuters.com/article/us-usa-election-biden-turkey-idUSKCN25BOXS>.

Dogantekin, Vakkas, "US: Biden hints at interference in 2023 Turkish polls," Anadolu Agency, 16.08.2020.

<https://www.aa.com.tr/en/americas/us-biden-hints-at-interference-in-2023-turkish-polls/1943292>

Alhas, Ali Murat, "Turkish opposition lambasts Biden's remarks on Turkey,"

Anadolu Agency, 16.08.2020.
<https://www.aa.com.tr/en/americas/turkish-opposition-lambasts-biden-s-remarks-on-turkey/1943406>

Arsu, Sebnem, "Biden Apologizes to Turkish President," The New York Times, 04.10.2014.
<https://www.nytimes.com/2014/10/05/world/europe/turkish-leader-demands-biden-apology.html>

DİPLOMATİK İLİŞKİLER ve POLİTİK ARAŞTIRMALAR MERKEZİ
CENTER for DIPLOMATIC AFFAIRS and POLITICAL STUDIES

+90 216 310 30 40 info@dipam.org
+90 216 310 30 50 www.dipam.org
Murat Reis Mahallesi Gazi Caddesi No:69
Üsküdar/İstanbul

YAZAR HAKKINDA

Adinda KHAERANI, DİPAM'da "Araştırmacı" olarak görev almaktadır. Aralık 2009'da Londra Halkla İlişkiler Okulu-Jakarta'dan Kitle İletişim dalında Sanat Lisansını (Hons) aldıktan sonra, 2010-2011 yılları arasında Pakistan - Jakarta Diplomatik Misyonunda Basın Bölümü'ne Basın Ataşesi Asistanı olarak katılmıştır. "Güney Çin Deniz Uyuşmazlıkları Durumunda ASEAN'in Çatışma Yönetimindeki Rolü" başlıklı teziyle 2016 yılında İstanbul Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler alanında yüksek lisansını tamamlamıştır. Ayrıca Washington DC'de bulunan Turkish Heritage Organization'da (THO) yerleşik olmayan araştırmacı olarak yer almaktadır.